

S. Andreas – 5de Zondag van de Vastentijd – 3 April 2022

God openbaart zich

Inleiding

Beide lezingen van vandaag spreken over een nieuwe start, over herkansing: laat het oude achter je, begin opnieuw. Het volk dat uit ballingschap terugkeert, mag van God opnieuw beginnen. Ook de overspelige vrouw in het evangelie wordt door Jezus uitgenodigd het leven weer op te pakken, maar wel op een nieuwe manier. We gaan daar strakjes op doordenken in het evangelie.

Overweging

Op zondag 15 mei, over zes weken dus, wordt in Rome Titus Brandsma heilig verklaard, maar ook de in Frankrijk geboren Charles de Foucauld, die in 1916 stierf in Beni Abès in de Sahara in het zuiden van Algerije. Deze kluisenaar zocht de stilte maar toch stond de deur van zijn kluis altijd open voor mensen. Hij wilde Jezus volgen, radicaal, maar dan de Jezus vóóordat hij zijn openbare leven begon, dus de Jezus bij Jozef en Maria in Nazareth. Hij wilde er gewoon wonen te midden van de lokale bevolking, de Toearegs, gewoon er zijn, praten met hen luisteren naar hen, leren van hen, maar absoluut niet bekeren. Zijn leven zal opvallen, uitstralen, aanspreken.... de verkondiging zijn. In 1916 stierf hij, 58 jaar oud. Op zijn graf staat gebeiteld 'je veux crier l'évangile avec toute ma vie.' Ik wil het evangelie uitschreeuwen, door mijn manier van leven.

Waarom begin ik mijn overweging met Charles de Foucauld?

Ik probeer het duidelijk te maken: In het evangelie van vandaag is alle aandacht gericht op de overspelige vrouw. Maar toch heeft zij niet de hoofdrol in dit verhaal. Zij is slechts aanleiding en wordt gebruikt om de echte hoofdspeler voor het blok te zetten. Het is de groep aanklagers in eerste instantie te doen om Jezus, die jonge rabbi uit Nazareth, aan te klagen, vanwege zijn - in hun ogen - steeds storender optreden. En zij staan sterk, zij hebben het wetboek in de hand, de wet van Mozes.

Het gaat om het beeld van God dat Jezus neerzet, tegenover het beeld van God dat oprijst uit Mozes' wetboek. Is God een strenge God, die mensen ter verantwoording roept voor hun gedragingen, die een zware straf eist voor een misstap als overspel? Of is God veeleer een barmhartige God, een lieve Vader, die zijn verloren zoon omarmt en kans geeft een nieuw leven op te bouwen? Is Hij hard meedogenloos, die de dood eist voor misstappen? Of een lieve God, die vergeeft, ruimte schept voor een nieuwe toekomst?

Het is een moeilijk moment voor Jezus, maar hij speelt het subliem. Hij laat zich niet verleiden om de wet van Mozes te ontkennen of te bevestigen. Hij die van

zichzelf zegt 'ik ben niet gekomen om mensen te oordelen en vast te pinnen op hun verleden', maar om ze een nieuwe kans te geven, Hij staat nu oog in oog met hen, die de wet moeten interpreteren en handhaven.

Zou het kunnen zijn, dat het hier niet slechts een confrontatie is tussen de schriftgeleerden en Jezus, zoals dat in het verhaal wordt weergegeven? Zou het ook kunnen zijn - en ik ben geneigd dat te geloven - dat dit verhaal een weergave is van de innerlijke strijd en groei in Hemzelf? Hij zelf ziet God niet meer als een strenge straffende God, maar als een vergevende en lieve Vader. Misschien is zijn geschrijf in het zand een uiting van de innerlijke strijd, die hij te voeren heeft: de strijd tussen de leer en zijn eigen innerlijke overtuiging.

Het is dát geloof van Hem in een God van liefde, dat zich vertaalt in zijn grondhouding van goedheid en liefde tegenover mensen, van begrip en mildheid tegenover zondaars, van niet oordelen en niet veroordelen. Het is dát geloof in die God van liefde, dat Hem op de kritieke vraagstelling van de Farizeeën en schriftgeleerden, zo subliem doet reageren: 'Gaan jullie, mannen, vrijuit? zijn jullie zonder zonde? dan begin maar met het te gooien van stenen op deze vrouw'. En ze vertrekken, de een na de ander.

Het verhaal gaat verder. Het blijft een tijdje stil; dan kijkt Jezus haar aan en zegt: 'Ik veroordeel jou niet, maar misschien is er een andere manier (beter dan prostitutie) om voor jezelf en je kinderen te zorgen.' Hij pint haar niet vast op haar verleden, maar opent de weg voor haar naar een nieuwe menswaardiger manier van leven. Door zijn gesprek met haar wordt zijn bedoeling helder. Hij laat zich recht in het hart kijken. het evangelie wordt een bevrijdende blijde boodschap.

Nu naar onszelf toe.. De mooie nieuwe wereld, het rijk Gods of hoe men het ook maar noemen wil, lijkt nog ver weg, omdat wij mensen het zo moeilijk kunnen laten om op de rechterstoel te gaan zitten. In de wereld om ons heen lijkt het altijd om de ander te gaan, om die anderen, die zich niet gedragen, die geen normen en waarden kennen; ikzelf zit dan wel goed, want ik maak mijzelf tot de norm. Maar we moeten niet alleen de ander buiten ons observeren, maar ook onszelf onder de loep nemen; misschien ontdekken we dan ook bij onszelf: weinig begrip, weinig inleven in de ander, weinig mildheid, hardvochtigheid. Ja, het uitblijven van die mooie nieuwe wereld, die Hem voor ogen staat, heeft alles van doen met dit hardnekkige gegeven in onze dag-en-dagelijks praktijk.

Die Jezus, die we in deze overweging hebben proberen te schilderen, is de Jezus die Charles de Foucauld wil neerzetten door zijn manier van leven te midden van de Toeargs: 'Avec ma vie je veux crier l'évangile' ; door mijn manier van

leven wil ik het evangelie verkondigen, niet met een belerend vingertje, niet met willen bekeren.

Tot slot: Twee weken geleden hebben wij hier in de parochie met velen van u nagedacht over de kerk van de toekomst, het thema dat paus Franciscus aan de orde wil stellen op de Synode volgend jaar oktober. Zou het thema vandaag, het leven Charles de Foucauld, daar niet mee te maken hebben? Ik ben geneigd dat te denken: Niet leren of beleren, niet oordelen of veroordelen, maar simpelweg doen, getuigen door onze manier van leven. Zullen we dat proberen te doen , als gemeenschap? Amen.